

Sygn. akt VU 13/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rekompensatę

na skutek odwołania S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 6 grudnia 2017 r.

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 13/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił S. S. prawa do rekompensaty z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu z dnia 19 grudnia 2017 roku S. S. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu wskazał, że pracował w warunkach szczególnych w okresach zatrudnienia: od 12 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku maszynisty koparek, od 24 listopada 1980 roku do 31 grudnia 1983 roku w (...) w (...) na stanowisku palacza oraz od 1 stycznia 1984 roku do 4 września 1988 roku w (...) w (...) na stanowisku operatora koparko –ładowarki.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. S., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 1 grudnia 2011 roku wniosek o przyznanie wcześniejszej emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę z dnia 1 grudnia 2011 roku k. 1-3 akt ZUS tom IV)

Decyzją z dnia 8 grudnia 2011 roku ZUS odmówił S. S. przyznania wcześniejszej emerytury z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz nieosiągnięcie 60 lat.

Od powyższej decyzji S. S. odwołał się do Sądu Okręgowego w Warszawie.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 1 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie o sygn. akt XIV U 69/12 oddalił odwołanie S. S. od decyzji z dnia 8 grudnia 2011 roku.

(dowód: decyzja z dnia 8 grudnia 2011 roku, k. 16 akt ZUS IV, odwołanie k.4 akt sprawy XIV U 69/12, wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 1 czerwca 2012 roku k.20 akt sprawy XIV U 69/12)

W dniu 29 września 2017 roku S. S. złożył wniosek o emeryturę.

(dowód: wniosek o emeryturę z dnia 29 września 2017 roku k.1-3 akt ZUS Tom I)

Decyzją z dnia 13 października 2017 roku ZUS przyznał S. S. emeryturę od 1 października 2017 roku tj. od daty wejścia w życie ustawy.

(dowód: decyzja z dnia 13 października 2017 roku, k. 5 akt ZUS I)

W dniu 8 listopada 2017 roku S. S. złożył wniosek o rekompensatę.

(dowód: wniosek o rekompensatę roku k.7 akt ZUS Tom I)

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresy zatrudnienia **w wymiarze 7 lat, 6 miesięcy i 13 dni** tj. okresy zatrudnienia od 11 maja 1977 roku do 14 października 1977 roku oraz od 11 maja 1989 roku do 31 maja 1997 roku.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia:

- od 18 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku maszynisty koperek jednonaczyniowych, ponieważ w świadectwie pracy z dnia 31 lipca 2000 roku brak określenia charakteru pracy odpowiadającej wykazowi prac w szczególnych warunkach wymienionych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 roku;

- od 24 listopada 1980 roku do 31 grudnia 1983 roku w (...) w (...) na stanowisku palacza, ponieważ stanowisko to nie jest wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku;

- od 1 stycznia 1984 roku do 4 września 1988 roku w (...) w (...) na stanowisku operatora koparko-ładowarki, ponieważ wnioskodawca nie posiada świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 6 grudnia 2017 roku k.13 akt ZUS TOM I, odpowiedź na odwołanie k.4 akt sprawy)

S. S. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...) w G. od 12 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku. Przedsiębiorstwo to zajmowało się budową mostów i wiaduktów.

(dowód: świadectwo pracy z dnia 3 maja 1977 roku k.19 akt ZUS Tom III, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

Na początku zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...) w G. tj. od 12 listopada 1973 roku do 3 grudnia 1973 roku wnioskodawca pracował na stanowisku kierowcy N..

(dowód: umowa o pracę z dnia 12 listopada 1973 roku k.7 akt osobowych, skierowania do pracy k. 3 akt osobowych angaż z dnia 4 grudnia 1973 roku k.10 akt osobowych, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

W okresie od 4 grudnia 1973 roku do 14 lipca 1974 roku wnioskodawca był zatrudniony jako pomocnik maszynisty żurawia.

(dowód: zaświadczenie kwalifikacyjne z 20.03. 1974r.- k.34 akt sprawy i 18 akt osobowych, angaż z dnia 4 grudnia 1973 roku k.10 akt osobowych,

W okresie od dnia 13 maja 1974 roku do 12 lipca 1974 roku wnioskodawca uczęszczał na podstawowy kurs maszynistów maszyn budowlanych i drogowych o specjalności koparki jednonaczyniowe. Kurs ten ukończył 12 lipca 1974r. Uzyskane na nim uprawnienia uprawniały wnioskodawcę do obsługi: żurawi samochodowych (...), Żurawi samochodowych (...).

(dowód: świadectwo ukończenia kursu z 12.07. 1974r. - k.19 akt osobowych, upoważnienie k.22 akt osobowych)

Z dniem 1 sierpnia 1974 roku wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku maszynisty koparki i żurawia. Od tego czasu zajmował się obsługą dźwigu samojezdnego zwanego inaczej żurawiem, którym wykonywał czynności budowlane. Pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: zaświadczenie kwalifikacyjne k.33 akt sprawy i k.20 akt osobowych i k.26 akt osobowych, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

W dniu 21 listopada 1975 roku wnioskodawca został przeniesiony do pracy do warsztatu sprzętu, ponieważ jego dźwig (...) (...) był w remoncie. Remont tej maszyny budowlanej trwał co najmniej do końca listopada 1975 roku.

(dowód: angaż z dnia 21 listopada 1975 roku k. 28 akt osobowych, zeznania świadka S. B. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 4:32-10:23, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

W okresie od 1 grudnia 1975 roku do 6 września 1976 roku wnioskodawca ponownie pełnił obowiązki maszynisty żurawia. Dźwigiem wykonywał czynności budowlane. Pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: angaż z dnia 7 września 1976 roku k. 29 akt osobowych, , zeznania świadka S. B. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 4:32-10:23, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

Z dniem 7 września 1976 roku wnioskodawca został kolejny raz przeniesiony do pracy do warsztatu Eksploatacji (...) w G., ponieważ jego żuraw (...) był w remoncie.

Z dniem 16 września 1976 roku wnioskodawcę przeniesiono do pracy na warsztat w P. na stanowisko mechanika i na tym stanowisku pracował do dnia 31 stycznia 1977 roku.

(dowód: angaż z dnia 7 września 1976 roku k. 29 akt osobowych, angaż z dnia 16 września 1976 roku k.30 akt osobowych, angaż z dnia 1 lutego 1977 roku k.34 akt osobowych, angaż k.37 akt osobowych,)

Z dniem 1 lutego 1977 roku wnioskodawca powrócił do pracy na stanowisko operatora żurawia. Jednakże od dnia 2 lutego 1977 roku z powrotem został przeniesiony na warsztat na stanowisko montera z uwagi na remont dźwigu (...), który trwał co najmniej do połowy lutego 1977r.

(dowód: angaż z dnia 1 lutego 1977 roku k.34 akt osobowych, angaż k.36- 37 akt osobowych i k. 60 akt osobowych, zeznania świadka S. B. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 4:32-10:23, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

Od drugiej połowy lutego 1977 roku wnioskodawca ponownie pełnił obowiązki maszynisty żurawia. Dźwigiem wykonywał czynności budowlane. Pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do końca zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...) w G. tj. do dnia 30 kwietnia 1977r..

(dowód: karta obiegowa k. 65 akt sprawy, angaż k.36- 37 akt osobowych i k. 60 akt osobowych zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 lipca 2000 roku k.12)

Zakład Budownictwa (...) (...) w W. Odział (...) w G. wystawił S. S. w dniu 31 lipca 2000r. świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych w którym wskazał, że pracował on w ich zakładzie od 12 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace maszynisty koparek jednonaczyniowych wymienione w wykazie A, dział V poz.3 pkt.2 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29 czerwca 1986 roku w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 31 lipca 2000 roku k.12 akt ZUS Tom I i k.20 akt ZUS Tom III)

W okresie od dnia 18 października 1977 roku do 30 kwietnia 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) w (...). Zakład zajmował się uprawą roślin, zbóż, hodowlą zwierząt (ok. 300 krów) .

(dowód: świadectwo pracy z dnia 2 maja 1989 roku k.27 akt ZUS Tom III, zeznania M. P. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 10:23-14:44, zeznania J. Z. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 14:44-20:14)

W okresie od 24 listopada 1980 roku do 31 grudnia 1983r. wnioskodawca pracował jako palacz w dziale energetycznym. Wnioskodawca zajmował się obsługą kotłowni węglowej służącej do ogrzewania osiedla mieszkaniowego w (...), budynków biurowych oraz szklarni w (...). W kotłowni było 5 pieców węglowych z rusztem stałym. Nie były to kotły przemysłowe. Do obowiązków wnioskodawcy należało zasypywanie kotłów węglem, wygarnięcie szlaku i popiołu, dowożenie węgla taczkami oraz zachowanie porządku w kotłowni.

(dowód: angaż z dnia 24 listopada 1980 roku k.10 akt osobowych, angaż z dnia 29 grudnia 1983 roku k.19 akt osobowych, umowa o pracę z dnia 17 października 1977 roku k.18 akt osobowych, zeznania J. Z. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 14:44-20:14, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 21:19-30:45)

W okresie od 1 stycznia 1984 roku do 4 września 1988r. wnioskodawca pracował jako operator ładowarki samobieżnej (...) w dziale produkcji rolnej. Do jego obowiązków należały czynności załadunkowo-rozładunkowo w rolnictwie tj. ładowanie płodów rolnych i obornika na przyczepy, rozładowywanie wagonów z węglem i mieszanie koparką komponentów do substratów roślinnych w celu utworzenia podłoża do sadzenia roślin. Wnioskodawca przenosił te substraty w jedno miejsce, a następnie załadowywał je do maszyny rozdrabniającej.

(dowód: angaż z dnia 5 września 1988 roku k.24 akt osobowych, angaż z dnia 27 września 1988 roku k.25 akt osobowych, zeznania M. P. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 10:23-14:44, zeznania J. Z. protokół rozprawy z dnia 10 maja 2018 roku 14:44-20:14)

Z dniem 5 września 1988 roku wnioskodawcy powierzono stanowisko robotnicze w dziale produkcji tj. pracownika produkcji szklarniowej i na tym stanowisku wnioskodawca pracował do końca zatrudnienia w (...) w (...).

(dowód: angaż z dnia 5 września 1988 roku k.24 akt osobowych, angaż z dnia 27 września 1988 roku k.25 akt osobowych)

W dniu 12 maja 2003 roku Archiwum (...) w W. wystawiło S. S. świadectwo, w którym zaświadczone że był on zatrudniony od 18 października 1977 roku do 30 kwietnia 1989 roku w (...) w (...) i w okresie od dnia 24 listopada 1980 roku do 31 grudnia 1983 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach jako palacz wymienione w wykazie A dział XIV pozycja 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku i na stanowisku palacza wymienionym w wykazie A dział XIV poz. 1 pkt.4 stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 roku w sprawie stanowiska prac, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

(dowód: świadectwo k. 10 akt ZUS Plik I i k.29 akt ZUS Tom III)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwolanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. (Dz.U. z 2017 r. poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (art. 2 pkt 5 ustawy).

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 21 ust. 2). Przy czym rozchodzi się tu wyłącznie o emeryturę wcześniejszą, a nie w powszechnym wieku emerytalnym.

Celem bowiem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są zatem:

- 1) utrata możliwość przejścia na emeryturę w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku (w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku a przed dniem 1 stycznia 1969 roku) podstawy prawnej umożliwiającej uzyskanie wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- 2) niespełnienie warunków do uzyskania emerytury pomostowej,
- 3) legitymowanie się co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS,
- 4) nieuzyskanie prawa do emerytury według zasad określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 23 ustawy emerytalnej rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast z art. 173 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r. Tym samym warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia (zob. Marcin Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych).

Rekompensata zwiększa zatem wartość kapitału początkowego ubezpieczonego i tym samym daje możliwość odpowiedniego zwiększenia podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Odnosnie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu zważyć należy, iż okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy od 12 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku w Przedsiębiorstwie (...) oraz od 18 października 1977 roku do 30 kwietnia 1989 roku w (...) w (...), w świetle dokumentów znajdujących się w aktach ubezpieczeniowych, był między stronami niesporny. Spornym pozostawał charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Wnioskodawca dysponował świadectwem wykonywania prac w warunkach szczególnych za cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) od 12 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku z dnia 31 lipca 2000r. (k. 12 akt ZUS) oraz za część okresu zatrudnienia w (...) w (...) tj. za okres od 24 listopada 1980r. do 31 grudnia 1983r. z dnia 12 maja 2003r. (k. 10 akt ZUS). Świadectwa te zostały jednak zakwestionowane przez organ rentowy. W takiej sytuacji na skarżący spoczywał ciężar wykazania ich prawdziwości.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w pierwszym spornym okresie od 12 listopada 1973 roku do 30 kwietnia 1977 roku w Przedsiębiorstwie (...) Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy oraz na zeznaniach świadka S. B.. Świadek pracował z wnioskodawcą dopiero od listopada 1974r., a zatem nie posiadał wiedzy na początkowy okres zatrudnienia wnioskodawcy. Skarżący na okres

pracy od 12 listopada 1973r. do listopada 1974r. oprócz własnych zeznań i dokumentów, nie przedstawił innych dowodów. Wnioskodawca zeznał, że początkowo pracował jako kierowca N., a następnie pomocnik operatora żurawia. Z umowy o pracę z dnia 12 listopada 1973 roku wynika, że jako kierowca N. skarżący pracował w okresie od 12 listopada 1973r. do 3 grudnia 1973r. W dniu bowiem 4 grudnia 1973r., jak wynika z angażu z tej daty (k. 10 akt osobowych) pracodawca powierzył mu obowiązki pomocnika maszynisty żurawia.

Praca kierowcy N. oraz praca pomocnika maszynisty żurawia nie jest pracą w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z 1983r., .

Do prac w warunkach szczególnych ustawodawca zalicza jedynie prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych) pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów (wykaz A dział VIII poz. 2) oraz maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych (wykaz A dział V poz. 3). Wnioskodawca takich prac nie wykonywał. Pracy pomocnika maszynisty ciężkich maszyn budowlanych nie można zrównać z pracą maszynisty. Praca maszynisty wiąże się z posiadaniem uprawnień do ich obsługi. Wnioskodawca nie mógł wykonywać pracy maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, gdyż do dnia 11 lipca 1974r. – jak wynika ze świadectwa ukończenia kursu z dnia 12 lipca 1974r. (k.19 akt osobowych) oraz upoważnienia (k.22 akt osobowych)- nie miał uprawnień do obsługi dźwigu. Uprawnienia do obsługi ciężkich maszyn budowlanych w postaci żurawi samochodowych (...)65 i (...) nabył dopiero od dnia 12 lipca 1974 roku. Po ich nabyciu pracodawca dopiero z dniem 1 sierpnia 1974r. roku (zaświadczenie kwalifikacyjne k.33 akt sprawy) zatrudnił wnioskodawcę na stanowisku maszynisty koparki i żurawia.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że wnioskodawca dopiero od dnia 1 sierpnia 1974r. wykonywał pracę maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych, zaliczoną przez ustawodawcę do pracy w warunkach szczególnych zgodnie z wykazem A będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983r. działem V (w budownictwie) poz. 3. Pracy tej wnioskodawca nie wykonywał jednak nieprzerwanie do końca zatrudnienia. Jak wynika bowiem z zeznań świadka S. B.,(który potwierdził, że w okresie w którym on pracował w Przedsiębiorstwie (...) tj. od listopada 1974r. wnioskodawca pracował jako operator dźwigu) były takie okresy, w których skarżący z uwagi na remont obsługiwanej przez niego maszyny budowlanej, pracował w warsztacie jako mechanik. Długość tych okresów zależała od zakresu przeprowadzanego remontu. Przy poważniejszych remontach był to okres od dwóch tygodni do miesiąca. Okoliczność tą przyznał także wnioskodawca. Z tym, że jego zdaniem w całym okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) mógł być to okres jednego miesiąca. Dokumentacja dowodzi, że te okresy były jednak dłuższe.

I tak, po raz pierwszy skarżący został oddelegowany do pracy w warsztacie z dniem 21 listopada 1975r. na okres remontu dźwigu (...) (...), co potwierdza angaż z dnia 21 listopada 1975 roku (k. 28 akt osobowych). Opierając się na zeznaniach świadka S. B., który twierdził, że remont mógł trwać od 2 tygodni do miesiąca Sąd uznał, że remont tej maszyny budowlanej trwał co najmniej do 30 listopada 1975 roku.

Kolejne oddelegowanie do pracy w warsztacie nastąpiło, jak wynika z angażu z dnia 7 września 1976 roku (k. 29 akt osobowych), z dniem 7 września 1976 roku na okres remontu żurawia (...). Wnioskodawca nie wrócił po remoncie tego żurawia do pracy operatora, gdyż z dniem 16 września 1976r. pracodawca przeniósł go do pracy w warsztacie w P. na stanowisko mechanika na okres do 15 października 1976r. (pismo z 16 września 1976r. – k. 30 akt osobowych). Wnioskodawca wyraził na to zgodę (pismo k. 32 akt osobowych), gdyż utracił prawo jazdy. Z pisma z dnia 1 lutego 1977r. wynika, że wnioskodawca pracował w warsztacie do 31 stycznia 1977 roku. Z dniem bowiem 1 lutego 1977r. został przeniesiony ponownie na stanowisko operatora (k. 34 akt osobowych). Na tym stanowisku pracował jednak tylko jeden dzień, gdyż już z dniem 1 lutego 1977r. został ponownie przeniesiony do pracy w warsztacie na okres naprawy K. (pismo k. 36 i 37 akt osobowych). Opierając się na zeznaniach świadka S. B. Sąd przyjął, że remont tej maszyny budowlanej trwał co najmniej do połowy lutego 1977 roku. Fakt, że wnioskodawca ponownie pełnił obowiązki maszynisty żurawia. do końca zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...) w G. potwierdzają karta obiegowa(k.

65 akt sprawy) z której wynika, że wnioskodawca odchodził z pracy, kiedy pełnił obowiązki operatora żurawia oraz świadectwo pracy.

Praca w warsztacie na stanowisku mechanika czy monter a maszyn i urządzeń przy naprawie sprzętu budowlanego nie jest pracą w warunkach szczególnych. Sąd uznał, że skarżący taką pracę wykonywał w okresie od 21 listopada 1975 do 30 listopada 1975 roku oraz 7 września 1976 roku do 15 lutego 1977 roku.)

Reasumując Sąd zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Oddział (...) w G. jedynie okres pracy maszynisty ciężkich maszyn budowlanych (wykaz A dział V poz. 3.), którą to pracę skarżący wykonywał w okresie od: od 1 sierpnia 1974 roku do 20 listopada 1975r. (1 rok 3 miesiące i 20 dni), od 1 grudnia 1975 roku do 6 września 1976 roku (9 miesięcy i 5 dni), od 15 lutego 1977 roku do 30 kwietnia 1977 roku (2 miesiące i 15 dni), czyli **łącznie 2 lata, 3 miesiące i 10 dni** .

Sąd nie znalazł podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy okresu zatrudnienia w (...) w (...) od dnia 24 listopada 1980r. do 4 września 1988 roku.

Organ rentowy odmówił zaliczenia wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy okresu zatrudnienia w (...) w (...) od 24 listopada 1980 roku do 31 grudnia 1983 roku na stanowisku palacza, ponieważ stanowisko to nie jest wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz okresu od 1 stycznia 1984 roku do 4 września 1988 roku na stanowisku operatora koparko-ładowarki, ponieważ nie posiada świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w (...) Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy oraz zeznaniach świadków M. P. i J. Z., którzy w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą. M. P. był dyrektorem tej stacji w latach 1985- 1991, a J. Z. pomocnikiem palacza i dozorcą.

Wnioskodawca wnosił o zaliczenie okresu od 24 listopada 1980 roku do 31 grudnia 1983 roku do pracy w warunkach szczególnych – zgodnie ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych z dnia 12 maja 2003r. - jako pracy palacza wymienionej w wykazie A dziale XIV poz. 1.

W świadectwie z dnia 12 maja 2003r. nie wskazano zakresu prac wykonywanych przez wnioskodawcę na stanowisku palacza. Ma to istotne znaczenie, gdyż ustawodawca do prac w warunkach szczególnych nie zalicza każdej pracy palacza, a tylko prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Dla uznania pracy palacza za pracę w warunkach szczególnych istotne znaczenie ma zatem rodzaj obsługiwanych kotłów grzewczych.

Świadek J. Z., który w spornym okresie pracował razem z wnioskodawcą jako pomocnik palacza zeznał, że S. S. pracując jako palacz zajmował się obsługą kotłów węglowych, służących do ogrzewania osiedla mieszkaniowego w (...), budynków biurowych oraz szklarni w (...). Wnioskodawca przyznał tą okoliczność. Wnioskodawca nie obsługiwał zatem kotłów przemysłowych dostarczających parę technologiczną, a kotły centralnego ogrzewania, które dostarczały energię cieplną do budynków mieszkalnych i użytkowych. Wyklucza to uznanie, że wykonywał prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, która to praca jest zaliczana przez ustawodawcę do pracy w warunkach szczególnych. Dodatkowo wnioskodawca zajmował się także w tym okresie przynoszeniem węgla do kotłowni, który to węgiel znajdował się poza kotłownią.

Także wykonywane przez wnioskodawcę prace w okresie zatrudnienia od 1 stycznia 1984 roku do 4 września 1988 w (...) w (...) na stanowisku operatora ładowacza samobieżnego (...) w dziale produkcji rolnej nie można uznać za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych. Z zeznań świadków M. P. i J. Z. i samego wnioskodawcy wynika, że do obowiązków wnioskodawcy jako operatora ładowacza należały czynności załadunkowo-rozładunkowe w rolnictwie tj. ładowanie płodów rolnych i obornika na przyczepy, rozładowywanie wagonów z węglem, mieszanie koparką komponentów do substratów w celu utworzenia podłoża do sadzenia roślin. Wnioskodawca nie wykonywał prac budowlanych, a prace rolne.

Tymczasem do prac w szczególnych warunkach ustawodawca zalicza prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych wykonywane w **budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych** (wykaz A dział V poz. 3 będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze).

W świetle przepisów wykazu A wyodrębnienie prac w szczególnych warunkach ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do obniżonego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej prac nie jest przypadkowy, albowiem specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu i branż determinuje charakter świadczonych w nich prac oraz warunki w jakich są wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie jest zatem możliwe dowolne i swobodne wiązanie konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, LEX Nr 619638 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 stycznia 2013 roku, III AUa 849/12, LEX Nr 1271881).

Tylko w sytuacji, gdy stopień szkodliwości czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest ona wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została przyporządkowana do innego działu przemysłu (gospodarki). Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (...).” Wnioskodawca wykonywał prace operatora koparko-ładowarki w (...) w (...), będącym zakładem rolniczym, nie należącym do branży budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, dlatego też tego okresu nie można mu zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych. Praca operatora w budownictwie jest bardziej obciążająca, jest to praca zespołowa wymagająca precyzji w działaniu, skupienia i uwagi. Zagrożenia związane z pracą operatora w budownictwie są większe niż przy wykonywaniu prac rolnictwie. Uniemożliwia to zrównanie pracy operatora maszyny budowlanej wykonującego prace w budownictwie z pracą operatora maszyny wykonującego prace w rolnictwie.

Na marginesie należy dodać, że zaliczenie skarżącemu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 1 stycznia 1984 roku do 4 września 1988 roku w (...) w (...) na stanowisku operatora maszyn ciężkich, nie wpłynęłoby na zaskarżoną decyzję.

Po doliczeniu bowiem nawet tego okresu (4 lata 8 miesięcy) do stażu w szczególnych warunkach uznanego przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji w wymiarze 7 lat 6 miesięcy i 8 dni oraz w Przedsiębiorstwie (...) w okresach wykonywania pracy maszynisty ciężkich maszyn budowlanych w łącznym wymiarze 2 lat 3 miesięcy i 10 dni wnioskodawca nadal nie legitymuje się stażem w szczególnych warunkach w wysokości 15 lat, uprawniających do rekompensaty.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.